

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประวัติของการทำวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)

Sheldon and Allain (1987) ได้เล่าถึงประวัติของการทำวิจัยปฏิบัติการไว้ดังนี้

การวิจัยปฏิบัติการเกิดขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2483 โดยได้นำมาใช้กับงานที่ต่อเนื่องในการทดลองในชุมชน หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สาระสำคัญในการใช้การวิจัยปฏิบัตินั้น เป็นความมุ่งมั่นที่ Lewin จะเปลี่ยนแปลงการทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องอคติในเด็ก ที่มีบ้านอยู่ร่วมกัน (เช่น แฟล็ต) และศึกษาความเสมอภาคในการได้รับการจ้างงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2483 ถึง 2493 การวิจัยปฏิบัติการได้เป็นลักษณะเด่นในด้านจิตวิทยาสังคม ซึ่งในช่วงนี้จะมียานการวิจัยปฏิบัติการออกมาจากสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์เป็นจำนวนมาก ต่อมา Stephen Corey ซึ่งทำงานที่ คณะการศึกษา มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็เป็นบุคคลแรกที่นำการวิจัยปฏิบัติการเข้ามาใช้กับด้านการศึกษา โดยได้เขียนหนังสือ *Action Research to Improve School Practices* (1959) และได้อธิบายว่าการวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่ผู้ปฏิบัติงานมุ่งที่จะศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อที่จะแนะแนวทาง แก้ไขปัญหา และประเมินการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของตนเอง Corey ได้ใช้กระบวนการลงไปในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของครู

แม้ว่าการวิจัยปฏิบัติการจะเป็นที่นิยมกันมากในช่วงต้น แต่เมื่อมาถึงปี ค.ศ. 1960 ก็มาถึงจุดที่ตกต่ำ เพราะได้แยกการวิจัยกับการปฏิบัติงานออกจากกัน ซึ่งหลังจากนั้นมาการสนับสนุนการวิจัยก็มุ่งสนใจที่การวิจัยด้านสังคมศาสตร์ โดยนักวิจัยที่เป็นนักวิชาการคิดทฤษฎีขึ้นมาว่า ให้นักวิจัยเป็นผู้ทำการวิจัย ส่วนผู้ปฏิบัติงานก็คอยรับผลงาน และ Carr และ Kemmis (1986) ก็บอกว่าจุดนี้เองที่เป็นจุดแยกที่ทำให้ผลงานวิจัยไม่เป็นที่น่าสนใจ เพราะมีการละเลยการวิจัยเล็ก ๆ เฉพาะท้องถิ่น ซึ่งสร้างมาจากการทำวิจัยปฏิบัติการ โดยในช่วงนั้นรูปแบบของการวิจัยที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นการออกแบบการวิจัยโดยนักวิจัยแล้วคาดคะเนว่า ครูและผู้บริหาร โรงเรียนจะสามารถนำเอาผลการวิจัยไปใช้ได้เลย โดยครูไม่ได้พูดไม่ได้ทำอะไรเลยเพียงแต่รอใช้ผลอย่างเดียว จึงไม่น่าแปลกใจเลยที่ว่าทำไมโครงการวิจัยใหญ่ ๆ จึงไม่ประสบผลสำเร็จ

ในช่วงปี ค.ศ. 1970 ถึง ค.ศ. 1990 ประเทศออสเตรเลียและประเทศอังกฤษก็ได้ดึงเอาการวิจัยปฏิบัติการกลับเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นฐานในแต่ละโรงเรียน ซึ่งครูก็

ได้ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาการปฏิบัติการปฏิบัติงานสอนของตนเอง ซึ่งในประเทศอังกฤษ ก็ได้มีโครงการ 1973-76 Ford Teaching ที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยปฏิบัติการแบบเป็นทีมของครู และได้มีการส่งเสริมแนวคิดของ “ครูในฐานะที่เป็นนักวิจัย” จากจุดแนวคิดนี้ก็มีการต่อเนื่องไปถึงการจัดให้มีการประชุมสำหรับครูในการรายงานและร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการทำวิจัยของตนเอง เช่น จัดการประชุมเครือข่ายของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ที่มหาวิทยาลัย Cambridge และการประชุมเรื่องการวิจัยปฏิบัติการและการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ที่มหาวิทยาลัย Bath

ในประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้เริ่มฟื้นฟูและให้ความสนใจในการวิจัยปฏิบัติการอีกครั้งในปี ค.ศ. 1976 โดยสถาบันการวิจัยเกี่ยวกับการสอน (The Institute for Research on Teaching) ที่มหาวิทยาลัย Michigan State ได้ทำการรวบรวมบทบาทในการทำงานเป็นทีมของครู ในด้านการวางแผน การผลิตและการวิเคราะห์ผลการวิจัย ดังที่ปรากฏให้เห็นว่าเรื่องการทำวิจัยปฏิบัติการจะมีการนำไปเป็นหัวข้อ คั้งที่พบในการจัดการประชุมและถูกตีพิมพ์ในวารสารในปัจจุบัน

สำหรับในประเทศไทยนั้นไม่ปรากฏว่าได้นำเอาการวิจัยปฏิบัติการเข้ามาใช้ในชวงใด แต่ อุทุมพร จามรมาน(2537)ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศไทยได้นำแนวคิดนี้มาใช้ในรูปของการปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียน และได้ก่อให้เกิดการทำผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งของครูในโรงเรียน แนวคิดนี้จึงเปลี่ยน ไปจากการที่ครูมุ่งหาข้อมูลอย่างเป็นระบบและนำมาแก้ไขปัญหาในห้องจนได้ผล กลายเป็น การมุ่งทำรายงานวิจัย เพื่อการขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการของตนเอง

2. ความสำคัญของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

Corey และ Goodlad ได้มีการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการสอนของครู และพบว่าวิธีการสอนที่มีอิทธิพลต่อครูมากที่สุด คือวิธีการสอนแบบเดิมตามที่ครูของตนเองเคยสอนมา Tye and Tye, Buchmann และ Zuhorikพบว่าเหตุผลดังกล่าวทำให้ครูไม่ค่อยจะพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนของตนเอง ซึ่งเหตุผลหนึ่งที่พบคือ ครูมีฐานข้อมูลของการคิดและตัดสินใจมาจาก ภูมิหลัง ความสนใจ และประสบการณ์ของตนการปฏิบัติงานสอนในแต่ละวันครูจะต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนอยู่ตลอดเวลาดังนั้นประสบการณ์และความรู้ของครูจึงมีขอบเขตที่จำกัด เพราะครูอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่เป็นโรงเรียนเพียงโรงเรียนเดียว รูปแบบการสอนก็เป็นรูปแบบเดียว หรือเป็นแบบที่จำกัด แต่ในสภาพการทำงานจริงของครู ครูต้องไปจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่หลากหลาย และมาจากสังคมที่มีความแตกต่างกันการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนของครูจึงไม่ได้ผลเพราะครูมีความรู้ที่แคบนั่นเอง ทฤษฎีและความรู้

เป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำให้การสอนมีความเป็นวิชาชีพที่จะต้องมีการพัฒนา และความรู้และ ทฤษฎีก็เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสอน (Goodlad, 1983 ; Tye and Tye ,1984 ; Buchmann,1955 and Zuhorik, 1984 อ้างถึงใน Sheldon and Allain , 1987)

ความรู้ตามที่ Shulman (1987) ได้จัดเอาไว้อย่างน้อยจะประกอบไปด้วยความรู้ด้าน

- 1) เนื้อหาวิชา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาการทำงานพื้นฐานอาชีพ เป็นต้น
- 2) วิชาครู กับฐานความรู้ที่จะใช้ในการจัดการในชั้นเรียนและการจัดการในด้านต่าง ๆ ในแต่ละเนื้อหาวิชา
- 3) หลักสูตร เพื่อนำไปสู่การจัดอุปกรณ์การสอนและแนวทางในการสอน
- 4) วิธีการและทฤษฎีการเรียนการสอน
- 5) ลักษณะของผู้เรียน
- 6) บริบทของการสอน
- 7) จุดมุ่งหมายปลายทางและความมุ่งหวังทางการศึกษา

วิธีการที่จะมุ่งไปสู่การได้มาซึ่งความรู้มิได้หลายแนวทาง เช่น การทำวิจัย การสร้างสม ประสิทธิภาพ และการศึกษาค้นคว้าจากตำราหรือเอกสาร (จรัส สุวรรณเวลา, 2533) ได้มีการคิด ค้นเพื่อแก้ปัญหาที่ครูมีความรู้จำกัด โดยมีแนวคิดว่าการที่จะทำให้ครูมีความเข้าใจในสังคมที่มีความแตกต่างที่อยู่รอบ ๆ ตัว จนถึงการตัดสินใจเลือกวิธีการสอนที่หลากหลายมาใช้ที่เหมาะสมกับนักเรียนที่หลากหลายนั้น จำเป็นต้องมีการทำวิจัย แต่ส่วนใหญ่ผู้ที่ทำการวิจัยก็จะเป็นนัก วิชาการ และนักวิจัยก็คาดหวังว่าครูจะเป็นผู้นำเอาผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งพบผลที่ปรากฏคือ ผลที่ได้ จากการวิจัยนั้นไม่ค่อยจะเป็นประโยชน์ เพราะไม่ตรงกับความต้องการของครูและความหวังของ นักวิจัยทั้งหลายที่จะใช้ผลของการวิจัยที่ตนเป็นผู้ทำเพื่อมาขยายฐานความรู้ของครูนั้นจึงล้มเหลว (Sheldon and Allain, 1987) เนื่องจาก ครูขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะอ่าน งานวิจัยได้เข้าใจ และครูมีความเชื่อว่าผลจากการวิจัยไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ การเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้ และพบว่า ข้อความรู้จากการวิจัยการศึกษานั้นยากต่อ การแปลผล และยากต่อการนำไปเชื่อมโยงกับปัญหาจริงที่เกิดกับครูและผู้บริหารในโรงเรียน (Borg, 1987 อ้างถึงใน Sheldon and Allain, 1987)

Cross กล่าวว่า การวิจัยการศึกษาได้มีส่วนช่วยในการเพิ่มความรู้ที่ครูต้องการในการ พัฒนาการสอน แต่ ปัญหาจริง ๆ ไม่ได้้อยู่ตรงที่ผู้ปฏิบัติการสอนหรือครูไม่ประยุกต์ใช้ผลการวิจัย แต่ปัญหายุ่งตรงที่ครูไม่สามารถที่จะประยุกต์ใช้ผลการวิจัยได้ ส่วน Zahorik ได้ให้เหตุผลที่ครูไม่

ยอมรับและไม่ประชุกที่ใช้ผลการวิจัยไว้ 2 ประการ คือ ประการแรก อธิบายลักษณะของครู ว่าครูส่วนใหญ่จะมีจะต่อต้านสิ่งที่จะเข้าไปทำให้การปฏิบัติงานเปลี่ยนเป็นแบบใหม่ ไม่ว่าผลการวิจัยจะดีขนาดไหน และ แนวหรือข้อสัญญาในการปฏิบัติงานจะเป็นอย่างไรก็ตาม ประการที่ 2 อธิบายลักษณะของครูศึกษา ว่านักการศึกษาวิชาชีพและผู้บริหารโรงเรียนได้มีความล้มเหลวในการจัดให้ครูได้รับการฝึกฝนที่เพียงพอและ ให้มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ในการใช้งานวิจัย (Cross, 1987 and Zahorik, 1984 อ้างถึงใน Sheldon and Allain, 1987)

ต่อมา Buchmann (1983 อ้างถึงใน Sheldon and Allain, 1987) นักปรัชญาการศึกษา ได้แย้งว่าคุณค่าของความรู้ทางการวิจัยไม่ได้อยู่ที่การได้นำเสนอความจริงที่ค้นพบหรือผลวิจัยแต่มีความสำคัญอยู่ที่กระบวนการแสวงหาความรู้ที่อยู่ในรูปแบบของการวิจัย นั่นคือผู้ทำวิจัยจะมีความรู้และเข้าใจมากขึ้นถ้าลงมือทำวิจัยเอง เช่นเดียวกับที่ Arends (1994) ได้กล่าวไว้ว่า ถ้าการสอนที่จะเป็นวิชาชีพที่แท้จริงแล้ว ครูจะต้องเข้ามาเป็นผู้ทำการศึกษา(วิจัย)ในการสอนอย่างกระตือรือร้น ซึ่งจะครอบคลุมไปถึงการตรวจสอบบทบาทของครู วิธีการในการปฏิบัติงาน และอิทธิพลและผลต่าง ๆ ในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในชั้นเรียน การที่ครูจะพัฒนาตนเองให้มีความรู้สามารถใช้แนวคิดในการแก้ปัญหา และมีกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้กับครูที่สนใจในการทำวิจัย เพราะครูนักวิจัยจะต้องมีความรู้ในเรื่องการแสวงหาความรู้ รู้ในกระบวนการทำวิจัย และการทำวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ

ครูที่ทำวิจัยมักจะมีใจที่ชัดเจนในกระบวนการสอน และสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนของตนเอง โรงเรียนที่ได้มีการพัฒนาการปฏิบัติงานนั้น ครูในโรงเรียนจะต้องมีความสามารถและมีความมุ่งมั่นที่จะทำ สิ่งที่ได้จากการทำวิจัยจะเป็นฐานที่ดีที่สุดของการตัดสินใจที่นำไปสู่ความสำเร็จในการสอน จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพของโรงเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพของการสอนตามแนวคิดของสังคม ซึ่งจะเป็นการแยกให้เห็นงานของนักวิจัยและงานของผู้ปฏิบัติงานสอนได้ชัดเจนขึ้น (Lanier, 1984 อ้างถึงใน Sheldon and Allain, 1987) เพราะการวิจัยจะช่วยเสริมสร้างภูมิปัญญาในแต่ละบุคคล ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตที่ดี เอื้ออาทรซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลและสังคมต่าง ๆ รอบโลกมีสันติกับธรรมชาติอย่างติดต่อ ต่อเนื่องและยั่งยืน (สิปปนนท์ เกตุทัต, 2538) สำหรับกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตของครู จะต้องอาศัยการทำวิจัยในการสอน ซึ่งจะมีทักษะและกระบวนการที่เฉพาะ ที่ครูจะใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาการเรียนการสอน และนำไปสู่การเป็นครูนักวิชาชีพได้ต่อไป (Arends, 1994)

Tikunoff และ Mergendollaer (1983 อ้างถึงใน Sheldon and Allain, 1987) เห็นว่าความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันของครูในการร่วมกันทำงานวิจัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ การทำวิจัยเป็นกลุ่มเสมือนเป็นการพัฒนาขณะทำงาน รูปแบบของทีมงานอาจจะประกอบด้วย คณะนักพัฒนา คณะนักวิจัย และคณะครู พร้อมกับมีจุดร่วมในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับครูในปัจจุบัน ในโรงเรียนที่ใช้รูปแบบนี้จะพบว่าได้มีการลดความรู้สึกที่แบ่งแยกแต่กลับเป็นการเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา รูปแบบการสอนมากขึ้น และเกิดการพัฒนาความเป็นนักวิชาชีพของสมาชิกที่ทำวิจัยทุกคน

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2530 The National Board for Professional Teaching Standards ได้พิจารณาเกณฑ์การประเมินความเป็นครูนักวิชาชีพขึ้น (Arends, 1994) โดยครูต้องมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) มีฐานความรู้ในด้านการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การปฏิบัติการสอนที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์
- 2) มีรูปแบบมียุทธวิธีและกระบวนการในการสอนที่ดีเพื่อที่จะสามารถใช้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนและเพื่อนครู
- 3) เป็นผู้ที่สามารถมองภาพของปัญหาออกและแก้ปัญหาได้
- 4) มีกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตและมีทักษะในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ในประเทศไทยก็มีสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2539) ที่เป็นองค์ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเริ่มกำหนดขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2533 และในปี พ.ศ. 2537 ก็ได้พัฒนาออกมาเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน รวมทั้งหมด 11 ข้อ โดยครูต้องเป็นผู้ที่

- ๑) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- 2) ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
- 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

- 10) ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

บทบาทของครุศึกษานั้นไม่ควรจะเป็นเพียงผู้ศึกษาและใช้งานวิจัยแต่ควรจะเป็นผู้ที่ทำวิจัยที่มีความกระตือรือร้น Simmons (1984) อ้างถึงใน Sheldon and Allain, (1987) ได้เสริมว่าการพัฒนาความเป็นนักวิชาชีพจะสามารถประสบผลสำเร็จได้อย่างดีที่สุดโดยผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ผลิตงานวิจัยเอง

Cross (1987) อ้างถึงใน Sheldon and Allain, (1987) ได้สรุปว่าการวิจัยในชั้นเรียนว่าเป็นเครื่องมือที่ดีในฐานะที่เป็นการพัฒนา

การตอนกับทุกระดับ ทั้งนี้เพราะการทำงานในรูปแบบของการวิจัยนั้นครูได้ประเมินประสิทธิภาพในการทำงานของตนเอง ดังนั้นผลของการวิจัยจึงเป็นสถานการณ์ที่เฉพาะและสามารถที่จะนำมาใช้ในรูปแบบของการปฏิบัติงานสอนได้โดยทันที รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนในฐานะที่เป็นวิธีหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับครูในการตัดสินใจแบบนักวิชาชีพ การพัฒนาการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้ามีการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอนของตนเอง

ดังที่ได้กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ แสวงหาความรู้ โดยผู้วิจัยต้องมีกระบวนการในการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา จะทำให้ครูมีความรู้ในกระบวนการทำวิจัย มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน ดังนั้น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยครูในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อปัญหาในระดับโรงเรียนต่อไปได้

3. ความหมายและรูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการ

3.1 ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการ

Hammersley (1993) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับรูปแบบหนึ่งของการแสวงหาความรู้ ที่มีการคิดใคร่ครวญด้วยตนเอง โดยการทำงานแบบร่วมมือกันในสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคม เพื่อที่จะพัฒนาสังคมได้อย่างสมเหตุสมผลและปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และก่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

Arends (1994) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการในการถามคำถาม การค้นหาความถูกต้องและหาจุดมุ่งหมายของคำตอบ มีการแปลผลรวมทั้งการใช้ผลการวิจัย

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2538ก) กล่าวว่าลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการแสวงหาความรู้อันเป็นความจริงที่เชื่อถือได้ในเนื้อหา เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในบริบทของชั้นเรียน

อุทุมพร จามรมาน (2537) การวิจัยปฏิบัติการ(Action Research) คือการวิจัยที่ทำโดยครู ของครู เพื่อครูและสำหรับครู เป็นการวิจัยที่ครูผู้ซึ่งต้องเผชิญปัญหาการเรียนการสอนออกมา และครู ผู้ซึ่งต้องแสวงหาข้อมูลเพื่อมาแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ ผลวิจัยคือคำตอบที่ครู จะเป็นผู้นำไปใช้แก้ปัญหาของตน

จากนิยามที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าการวิจัยปฏิบัติการ คือกระบวนการเสาะแสวงหา ความรู้ ที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ทำการวิจัยเอง เพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับการทำงานของตนเอง และ เพื่อพัฒนาให้เกิดความเข้าใจ ถูกต้องและมีความสำเร็จในการทำงาน

จุดประสงค์หลักของกระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนากระบวนการในการปฏิบัติ งานของครู โดยมีการวินิจฉัยในสถานการณ์ที่สนใจแล้วลงมือปฏิบัติ ครูเป็นนักวิจัย ซึ่งจะได้อ ข้อมูลที่มีความเฉพาะ ก็เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและผลในการพัฒนาของนักเรียน ของครูนักวิจัยผู้นั้น จุดเน้นอีกข้อหนึ่งของการทำวิจัยปฏิบัติการคือ เป็นกระบวนการถามคำถาม โดยเป็นคำถามที่มีความหมายในการพัฒนาการเรียนการสอน (สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม, 2538ก ; Sheldon and Allain , 1987 ; Arends , 1994)

3.2 รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการ

Sheldon and Allain (1987) กล่าวว่ารูปแบบของการวิจัยจะมาจากการคิดอย่างเป็นระบบ เกี่ยวกับการส่งเสริมการปฏิบัติงาน เพื่อมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นและเกิดผลจากการลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้งทำให้เกิดการคิดใคร่ครวญถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตพร้อมแนวทางในการแก้ไข

Arends (1994) กล่าวว่าขั้นตอนที่จะช่วยให้ครูได้ข้อมูลที่เป็นจริงที่จะนำไปสู่การได้ข้อ ปัญหา คือ

- 1) รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเกี่ยวกับชั้นเรียนของครู
- 2) ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนและในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นทางเลือกที่จะทำได้ปัญหา

3) ร่วมแสดงความคิดโดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กนักเรียนมาใช้เพื่อนำแนวคิดไปใช้ และเพื่อให้เกิดความมั่นใจในลักษณะของกิจกรรมและวิธีการสอนที่จะใช้ในชั้นเรียน

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (2538 ก) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในด้านระยะต่าง ๆ ของการวิจัย วิจัยวิจัย และการใช้ผลการวิจัย ว่าน่าจะมีรูปแบบเป็นโปรแกรมการวิจัย (Research Program) แบบการวิจัยและพัฒนา ซึ่งโปรแกรมการวิจัย อาจมีระยะของการทำวิจัยอย่างน้อย 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาการเรียนและการจัดการเรียนการสอนทำได้ โดยการวิเคราะห์หรือศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ จากการสำรวจข้อมูลทุกขุมในห้องเรียน และในโรงเรียน นอกจากนั้นอาจทำการศึกษากรณี (Case Study) นักเรียนกลุ่มที่น่าสนใจเพื่อเป็นทางเลือกของปัญหาที่จะทำการแก้ไข

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเพื่อทดลองวิธีการพัฒนา หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนจากการวิจัยในระยะที่ 1 ทางเลือกนี้อาจจะเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่หรือใช้นวัตกรรม เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรม นักวิจัยจะสร้างเครื่องมือหรือนวัตกรรมที่จะใช้ในการพัฒนาแล้วศึกษาคุณภาพของวิธีการหรือนวัตกรรมใน 2 ลักษณะคือ

- 1) พัฒนาความเหมาะสมตามเหตุผล อาจขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครู หรือผู้เชี่ยวชาญให้ช่วยพิจารณา
- 2) เป็นการทดลองใช้สอนนักเรียน ซึ่งแบบการสอนมักจะเป็นแบบอนุกรมเวลา (Time Series Design)

ระยะที่ 3 เป็นระยะที่ครูนักวิจัยต้องการพิสูจน์ความจริงที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับผลวิธีการหรือนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมาต่อการเรียนของนักเรียน ขั้นนี้จะทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยจะมีกลุ่มควบคุม และควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนต่าง ๆ ให้มากขึ้น

Cohen and Manion (1994) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูไว้ว่าน่าจะมี 3 แนวทางด้วยกัน คือ

- 1) ครูทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของตนเองตามลำพัง โดยครูจะเป็นทั้งผู้ปฏิบัติงานสอนและเป็นนักวิจัยอยู่ในตัวคนเดียว (หรืออาจมีผู้เชี่ยวชาญจากที่อื่นให้คำปรึกษาในการทำวิจัย)
- 2) กลุ่มครูในโรงเรียนเดียวกันร่วมกันทำวิจัย โดยอาจมีการบูรณาการร่วมกันในการสอน หลาย ๆ วิชา ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีที่ปรึกษาที่เป็นนักวิจัยจากภายนอกก็ได้

3) ครูทำวิจัยร่วมกับนักวิจัยภายนอก อาจเป็นนักวิจัย จากสถาบันการศึกษา หรือ จาก มหาวิทยาลัย

ในอีกแนวคิดของการอธิบายระยะต่าง ๆ ของการวิจัย เป้าหมายของการวิจัย และวิธีวิจัย เพื่อพัฒนา สุวีวัฒนา สุวรรณเขตนิกม (2538 ค) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนางาน โดยมีเป้าหมาย อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงจากสถานะจุดเริ่มต้น หรือสภาพปัจจุบันไปสู่สถานะที่ต้องการ หรือสถานะที่ปรารถนา ซึ่งมีลำดับขั้นของการพัฒนาอย่างเป็นระบบ 4 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ หรือสถานะที่เรียกว่าพัฒนาแล้วให้ชัดเจน ในขั้นนี้จำเป็นต้องให้ความหมายที่พัฒนาแล้วโดยรวมถึงสถานะนิยามปฏิบัติการ มีตัวบ่งชี้และเกณฑ์ที่ชัดเจน

ขั้นที่ 2 ประเมินสถานะเริ่มต้น ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร และห่างไกลจากสถานะเป้าหมายมากไหมในลักษณะใด

ขั้นที่ 3 มี 6 ขั้นตอนย่อยดังนี้

- 1) พิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ในการเปลี่ยนแปลงจากสถานะเริ่มต้นไปเป็นสถานะเป้าหมาย
- 2) ประเมินทางเลือกต่าง ๆ แล้วเลือกทางที่ดีและเหมาะสมที่สุด
- 3) ดำเนินการตามทางที่เลือกแล้ว
- 4) ติดตามกำกับและประเมินการดำเนินการเพื่อให้รู้ว่ากำลังไปในทิศทางและในลักษณะที่ต้องการใช้หรือไม่ และเพื่อให้รู้ว่าจะต้องปรับเปลี่ยนอะไรอีกเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์มากขึ้น ผลจากขั้นนี้จะได้แผนดำเนินการในระยะต่อไป (แผน ก)
- 5) ดำเนินการตามแผน ก
- 6) ติดตามกำกับและประเมินการดำเนินงานตามแผน ก ซึ่งผลที่จะตามมาคือ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งขึ้นในแผนดำเนินการในระยะต่อไป (แผน ก)

ขั้นที่ 4 ประเมินผลเพื่อให้มั่นใจว่าได้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา โดยทั่วไปแล้วนักพัฒนาตามแผนนี้คือ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานซึ่งสนใจและปฏิบัติงานในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลเป็นพื้นฐาน

ซึ่งในแต่ละขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นจะใช้วิจัยเป็นเครื่องมือช่วย ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

I ขั้นตอนการพัฒนา	II การใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ (ตัวอย่างโปรแกรมการวิจัย)	
1. กำหนดเป้าหมายการพัฒนา	R1	วิจัยเอกสาร
	R2	วิจัยเชิงสำรวจ
2. ประเมินสถานะเริ่มต้น	R3	ประเมิน
3. วางกระบวนการดำเนินการและปรับปรุง พัฒนาไปเรื่อย ๆ	R4	วิจัยเอกสาร , วิจัยเชิงสำรวจ
	R5	วิจัยเชิงทดลอง1
	R6	วิจัยเชิงทดลอง2
4. ถึงเป้าหมาย	R7	วิจัยเชิงทดลอง3
	R8	ประเมินสถานะสิ้นสุด

Arends (1994) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการทำวิจัยปฏิบัติการไว้โดยสรุปดังนี้

- 1) ตั้งคำถาม
- 2) ออกแบบการวิจัย
- 3) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 4) การวิเคราะห์ แปลผล และการนำเสนอสารสนเทศที่ได้ไปใช้ประโยชน์

Cohen and Manion (1994) ได้สรุปขั้นตอนการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการของครูดังนี้

- 1) การกำหนดและประเมินปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานสอนของครู
- 2) เมื่อศึกษาด้วยตนเองแล้ว ก็นำเสนอเพื่อปรึกษาเพื่อนครู นักวิจัย รวมทั้งผู้สนับสนุนโครงการ เพื่อให้ได้แนวคิดและนำไปสู่การปฏิบัติได้ (ได้เสนอแนะให้ทำวิจัยเป็นทีมกับเพื่อนครูมากกว่าทำโดยครูคนเดียว)

- 3) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 3.1) ศึกษารายงานการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางให้ศึกษาด้านวิธีการทำวิจัย

3.2) ศึกษาปัญหาที่มาจากฐานโรงเรียน หรือปัญหาในลักษณะเดียวกัน เพื่อเป็นแนวทางและได้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

3.3) ศึกษาจากหนังสือที่เกี่ยวข้อง

4) ออกแบบวิธีดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัย ช่วงเวลาที่ทำ และเครื่องมือ(เช่น แบบสอบถาม แบบบันทึกข้อความ แบบสัมภาษณ์ เป็นต้น) ซึ่งเป็นวิธีการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

5) การรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประเมิน

6) นำข้อมูลที่ประเมินแล้วมาเป็นฐานในการปรับกระบวนการในการดำเนินการวิจัยในระยะต่อไป

8.8 กระบวนการในการทำวิจัยปฏิบัติการ

กระบวนการในการทำวิจัย ตามการแบ่งของ สุวีตนา สุวรรณเขตนิคม(2538 ข)แบ่งเป็น ขั้นตอนหลัก ๆ ได้ 3 ขั้นตอนที่ชัดเจนดังนี้

1) Conceptualization

- เลือกปัญหา (รวมถึงการกำหนดปัญหาการวิจัย และการตั้งคำถามวิจัย)
- เลือกวิธีวิจัย (จากตัวแปรที่ศึกษา จะเลือกรูปแบบ และนำไปสู่วิธีวิจัยที่จะใช้

ศึกษา)

- ออกแบบวิจัย (ออกแบบวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ออกแบบเครื่องมือที่จะใช้และการออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล)

2) Empirical Investigation

- จัดเก็บข้อมูล
- วิเคราะห์ข้อมูล

3) Conclusion

จากข้อมูลเชิงตรรกศาสตร์และข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถนำไปสู่ข้อสรุป เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงาน หรือเพื่อทำการวิจัยต่อไป

ซึ่งการวิจัยปฏิบัติการก็จะมีลักษณะที่คล้ายกับการวิจัยทั่ว ๆ ไปดังที่กล่าวมานี้ แต่จะมีความแตกต่างเพียงบางด้านดังที่ Corey (1953) ได้กล่าวว่าในการทำวิจัยปฏิบัติการ ที่ใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้น มีความแตกต่างจากการทำวิจัยทั่ว ๆ ไป 4 ด้านคือ

ด้าน	วิจัยทั่ว ๆ ไป	วิจัยปฏิบัติการ
กระบวนการเลือกตัวอย่าง	ใช้ทฤษฎีกระบวนการ กลุ่มตัวอย่าง	สนใจในบุคคลหรือสิ่งที่จะ ศึกษาในสถานการณ์ที่เฉพาะ
การออกแบบการวิจัย	มุ่งสนใจที่การออกแบบ และการวางแผนในการวิจัย มีความตรง	การออกแบบมีความยืดหยุ่น เมื่อได้ผลวิจัยแล้วยังสามารถ เสนอสมมุติฐานใหม่แล้ว ทำการวิจัยใหม่ได้
คุณสมบัติของนักวิจัย	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย	ผู้ปฏิบัติงานสอน คือครูนั่นเอง
เกณฑ์ประเมินคุณภาพ ของงานวิจัย	สรุปอ้างอิงผลที่ศึกษาจาก กลุ่มตัวอย่างไปสู่ ประชากรได้ ตอบคำถามวิจัยได้	ความสำเร็จในการปรับปรุงการ ปฏิบัติงานสอนและมีความ เป็นนักวิชาชีพที่ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าลักษณะของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตามแนวคิดของ Corey นั้นมีความเฉพาะเจาะจง และในการเลือกตัวอย่างไม่สนใจในทฤษฎีการสุ่มตัวอย่าง รวมทั้งมีความยืดหยุ่นในด้านการออกแบบการวิจัยมากกว่าการทำวิจัยทั่ว ๆ ไปซึ่งสอดคล้องกับที่ทวิวัฒน์ ปิตยานนท์ (2539) ได้เสนอไว้ว่า การวิจัยทางการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป กับการวิจัยปฏิบัติการ นั้นมีความแตกต่างกัน และการวิจัยปฏิบัติการนั้นไม่ค่อยจะเข้มงวดด้านระเบียบวิธีวิจัยมากนักดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำหรับกระบวนการวิจัยตามแนวคิดของ Babbie, E and Rubin, A.(1993) มีลักษณะดังนี้

1. ลักษณะของปัญหา : จะเป็นประโยชน์ในการตั้งคำถามวิจัย
2. การออกแบบในการศึกษาวิจัย : เป็นทางเลือกในการจัดการและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะขึ้นอยู่กับขั้นตอนที่ 1 การตัดสินใจที่จะวางแผนในการทำการศึกษา จะรวมถึงการ

เลือกวิธีการออกแบบ ที่เกี่ยวข้องไปถึงกลุ่มตัวอย่าง แหล่งข้อมูล กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และอื่น ๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล : เพื่อเป็นการค้นหาคำตอบให้ได้ตามจุดมุ่งหมาย หรือหาคำตอบตามสมมติฐาน โดยตระหนักถึงสภาพที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

4. การจัดกระทำกับข้อมูล : ขึ้นอยู่กับวิธีการวิจัยที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว ซึ่งจะแตกต่างกันไป ดังเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ แผ่นดิสก์ เทปบันทึกเสียง ฯลฯ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล : ผลของการวิเคราะห์จะสะท้อนให้เห็นถึงข้อมูลที่เป็นปัญหาเริ่มต้น และอาจจะทำให้ได้วงจรในการแสวงหาความรู้ตั้งแต่เริ่มต้น จนได้ผลการศึกษาด้วย

6. การแปลผลข้อมูล : เป็นการนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล อาจจะรวมไปถึงการแสดงแนวคิด ถึงทางเลือกต่าง ๆ ในการแปลผลข้อค้นพบ แต่จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องในการเสนอข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง

7. การเขียนรายงานการวิจัย : เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย ซึ่งจะกล่าวถึงตั้งแต่บทนำ ซึ่งกล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา เหตุผลของการศึกษา การทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือในการศึกษา วิธีการวิเคราะห์ ตัวแปร สมมติฐาน ข้อตกลงเบื้องต้น และนิยามศัพท์ นอกจากนั้นจะกล่าวถึงวิธีวิทยาการวิจัย จะรวมไปถึงการจัดการต่าง ๆ เช่น กระบวนการการสุ่มตัวอย่าง และการเก็บรวบรวมข้อมูล ต่อไปเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล อาจจะนำเสนอรูปตาราง กราฟ หรือคำบรรยาย ต่อจากนั้นเป็นการอภิปรายผล จะมีการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งในส่วนนี้จะได้ข้อมูลนำไปเขียนเป็นบทคัดย่อได้ เพราะจะสรุปผลแบบย่อถึงข้อค้นพบหลัก ๆ และสรุปรวมออกมา

การวิจัยทางการศึกษาโดยทั่วไป

ผู้วิจัยต้องมีความชำนาญเรื่องการวัด สถิติ และวิธีการวิจัย เป้าหมายในการวิจัยเพื่อให้ได้รับความรู้และสามารถสรุปหาผลวิจัยไปยังประชากรได้ หรือเพื่อเป็นการพัฒนาหรือทดสอบทฤษฎี กำหนดปัญหาวิจัยโดยไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับตัวปัญหามากนัก มีการตั้งสมมติฐานและสามารถทดสอบได้ มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เน้นการสุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของประชากร มีการออกแบบการทดลองอย่างมีหลักการ มีการควบคุมความคลาดเคลื่อน การวัดผลจะพยายามให้ได้รับผลจากการวัดที่เชื่อถือได้มากที่สุด โดยมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปศึกษา วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลค่อนข้างจะซับซ้อนและเน้นการทดสอบความมีนัยสำคัญเพื่อสรุปผลไปยังประชากร ผลที่ได้ส่วนมากจะมีปัญหาในการนำไปใช้ในทางปฏิบัติ เพราะผู้วิจัยกับผู้ให้ผลวิจัยมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน

การวิจัยปฏิบัติการ

ผู้วิจัยมีความรู้ความชำนาญด้านสถิติ และวิธีวิจัยไม่มากนัก มีการทำวิจัยเพื่อนำความรู้ไปใช้กับสถานการณ์ในชั้นเรียนโดยตรง กำหนดปัญหาวิจัยจากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยพบปัญหาจริง การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไม่จำเป็นต้องศึกษาให้ครอบคลุม ไม่เน้นการสุ่มตัวอย่างแต่ทำวิจัยกับนักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง ไม่สนใจการควบคุมสภาพการทดลอง ไม่เข้มงวดในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ มักใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลแบบง่าย ๆ แต่จะเน้นความคิดเห็นของครูผู้ทำวิจัย ผลการวิจัยจะนำไปใช้ทันทีในสถานการณ์ของชั้นเรียนและการอ้างอิงผลไปยังกลุ่มอื่นจะได้ผลไม่มากนัก

กระบวนการและขั้นตอนในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

Walter R. Borg (1965 : 315-318 อ้างถึงใน วันทนา ชูช่วย , 2533) ได้เสนอขั้นตอนการทำวิจัยของครู ว่ามี 5 ขั้น คือ

1. การกำหนดปัญหา ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงานในทุก ๆ วันของครู ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับพัฒนาหลักสูตร หรืออาจเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียน การบริหาร โรงเรียน
2. การทบทวนวรรณกรรม ในทางปฏิบัติสำหรับครูอาจทำได้ยาก ซึ่งอาจใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary source) แทนแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary source) เช่น สารานุกรมที่รวบรวมความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา(Encyclopedia of Educational Research) , หนังสือวิจารณ์ด้านการวิจัยทางการศึกษา(Review of Educational Research) หรือ ตำรา เอกสารอื่น ๆ
3. การทบทวนปัญหาจากข้อ 1. ไปสู่การตั้งสมมุติฐานที่ทดสอบได้
4. วิธีดำเนินการ การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 1 ห้องเรียน ซึ่งอาจจะขาดกลุ่มควบคุม เกิดความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก และไม่มีการควบคุมตัวแปร เช่นทัศนคติ และความสามารถของครู หรือเครื่องมือ
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

วิรุฬห์ นิตโมจน์ (2527 : 79) เสนอขั้นตอนการวิจัยในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การสำรวจ ประเมิน และกำหนดปัญหา
2. เสนอทางแก้ปัญหา
3. การเลือกทางแก้ปัญหาที่เสนอมานแล้ว ตั้งสมมุติฐานการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา
4. การวางแผนปฏิบัติ และวางแผนการเก็บข้อมูล
5. การปฏิบัติการตามแผนและบันทึกผลที่เกิดขึ้น

6. การแปลความหมายข้อมูล หรือการสรุปผลจากข้อมูล

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2532 : 49-72) ได้กำหนดขั้นตอนในการทำวิจัยในโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดปัญหาและหัวข้อสำหรับการวิจัย
2. ศึกษาหลักการและทฤษฎีพื้นฐาน
3. กำหนดวัตถุประสงค์
4. นิยามตัวแปรและศัพท์เฉพาะ
5. กำหนดจำนวนและลักษณะตัวแปร
6. สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. กำหนดขอบเขตประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง
8. เก็บรวบรวมข้อมูล
9. วิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล และอภิปรายผล
10. เขียนรายงานการวิจัย

Cohen and Manion (1986 : 220-221) แบ่งขั้นตอนของการทำวิจัยปฏิบัติการออกเป็น 8 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดและประเมินปัญหา ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงานในทุก ๆ วันของครู
2. การตกลงเสนอแนวทางการวิจัยในระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นักวิจัย ที่ปรึกษา ผู้สนับสนุน เพื่อเสนอเค้าโครง การทำให้ปัญหาชัดเจนขึ้น การกำหนดองค์ประกอบที่เป็นเหตุเป็นผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะเป็นจุดหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวได้
3. การทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาผลงานอื่น ๆ ในด้าน การตั้งวัตถุประสงค์ กระบวนการและปัญหาที่ประสบ
4. กำหนดวัตถุประสงค์ ตั้งสมมุติฐานที่สามารถทดสอบได้
5. เลือกวิธีการดำเนินการวิจัย เช่น กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้
6. ประเมินวิธีดำเนินการที่เลือกใน ข้อ 5.
7. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
8. การแปลผลข้อมูล

ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2538 : 4-8) กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการของครูผู้สอนว่ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาวิธีการวิจัย

2. ค้นคว้าเพื่อการวิจัย
3. กำหนดหัวข้อการวิจัย
4. กำหนดเป้าหมาย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ของการศึกษาค้นคว้าวิจัย
5. กำหนดสมมุติฐานของการวิจัย
6. พัฒนาเครื่องมือของการวิจัย
7. เขียนเค้าโครงการวิจัย
8. ปฏิบัติการ/การเก็บรวบรวมข้อมูล
9. เขียนรายงานการวิจัย

1. การเลือกและการกำหนดปัญหา ที่มีผู้กล่าวไว้ในแต่ละขั้นตอน มีดังต่อไปนี้

1.1 แหล่งของปัญหาที่ ญาณี ทองพลับ(2529 : 10-14) ได้เสนอว่าแหล่งของปัญหามาจากประสบการณ์ในการเรียนการสอน จากการอ่านหนังสือหรือวารสาร จากข้อเสนอแนะหรือผลงานวิจัย จากบทความของวิทยานิพนธ์หรือรายงานการวิจัย จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่สนใจจะศึกษา และจากปัญหาของผู้อื่น ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะประกอบอยู่เป็นประจำในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ประเภทของปัญหาที่จะนำมาทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ ปัญหาที่ครูพบในชั้นเรียนที่สามารถนำมาทำการวิจัยปฏิบัติการได้ในโรงเรียน ที่ญาณี ทองพลับ(2529: 15) ได้นำเสนอไว้มีดังนี้

1.2.1 วิธีการสอน เช่น การเปรียบเทียบการสอนด้วยวิธีการแบบเดิมกับวิธีการสอนแบบค้นพบ

1.2.2 วิธีการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้แบบบูรณาการ กับการเรียนแบบแยกเป็นรายวิชา นักเรียนจะรับรู้แบบไหนได้ดีกว่ากัน

1.2.3 กระบวนการประเมินผล เช่น การปรับปรุงวิธีการประเมินผล วิธีใดวิธีหนึ่งอย่างต่อเนื่อง

1.2.4 เจตคติและค่านิยม เช่น ทำอย่างไรจึงจะเพิ่มเจตคติทางบวกในการทำงานของนักเรียน หรือระบบค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อการให้ความเคารพนับถือในบางสิ่งบางอย่างในชีวิตของนักเรียน

1.2.5 การฝึกอบรมส่วนบุคคลเพื่อพัฒนาครู เช่น การปรับปรุงทักษะการสอน การพัฒนาการสอนใหม่ ๆ การเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์สิ่งใหม่ ๆ

1.2.6 การจัดและการควบคุม เช่น เทคนิคเบื้องต้นของการแก้ไขให้บุคคลได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1.2.7 การบริหาร เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานบางอย่างที่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานของโรงเรียน

1.3 หลักเกณฑ์ในการกำหนดปัญหาในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ญาณี ทองพลับ(2529:18-19) ได้กล่าวถึงขั้นตอนและข้อคำนึงในการเลือกหรือกำหนดปัญหาในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนว่า ควรที่จะรวบรวมปัญหาทั้งหมดที่พบ นำปัญหามาเรียงลำดับตามความสำคัญ พิจารณาเลือกปัญหาที่จำเป็นเร่งด่วนเพียงหนึ่งปัญหา แล้วนำปัญหานั้นมาตั้งเป็นหัวข้อวิจัย โดยผู้วิจัยต้องคำนึงว่า ควรเป็นปัญหาที่จะทำให้ได้รับความรู้ใหม่ อยู่ในความสนใจของตนเอง เป็นปัญหาในประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนประจำ มีความเหมาะสมกับความสามารถ เวลา และทุนทรัพย์ เป็นปัญหาที่ไม่ซ้ำกับผลงานของผู้อื่น และควรเป็นปัญหาที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร

2. การกำหนดและนิยามตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย หมายถึง สิ่งที่แปรค่าได้ และค่าเหล่านี้อาจแตกต่างกันไปในเชิงปริมาณ หรือ คุณภาพ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2529 : 3) ส่วนตัวแปรในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2529 : 12) แบ่งออกเป็น ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ โดยตัวแปรตามยังแบ่งเป็น ตัวแปรที่เกี่ยวกับนักเรียน ตัวแปร โรงเรียนและตัวแปรที่เกี่ยวกับบ้านและชุมชน ส่วนตัวแปรอิสระ จะแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ตัวแปรด้านการสอน ตัวแปรนักเรียน ตัวแปรครู และ ตัวแปรสิ่งแวดล้อม ตัวแปรตามที่มีความสำคัญที่สุด คือ ตัวแปรตามที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน การกำหนดตัวแปรตามควรมีการกำหนดพฤติกรรมนักเรียนที่จะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการเรียนการสอน วิเคราะห์รายการพฤติกรรม เลือกพฤติกรรมที่สำคัญที่สุด และเจาะจงที่สุด กำหนดวิธีการวัดพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นวิธีการกำหนดตัวแปรในการวิจัย ส่วนตัวแปรอิสระ การกำหนดไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน

3. ความคลาดเคลื่อนในการวิจัย

บุหงา วัฒนะ (2529 : 3) ได้นำเสนอสาเหตุที่ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวิจัยว่า เกิดจาก อดคิดของครูผู้ทำวิจัย การออกแบบการวิจัยไม่เหมาะสมกับตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ไม่มีความเที่ยงและความตรง การกำหนดตัวแปรไม่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสุ่มตัวอย่างไม่ถูกวิธีและครอบคลุมประชากร การใช้สถิติไม่เหมาะสมกับข้อมูลที่ได้ และ บุหงา วัฒนะ(2529 : 5-11) ได้เสนอแนะวิธีป้องกันหรือลดความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้นไว้ดังนี้

3.1 ใช้เครื่องมืออย่างเป็นระบบและใช้วัดหลาย ๆ ครั้ง เช่น การใช้เทคนิคการสังเกต ควรสังเกตอย่างเป็นระบบ โดยมีการบันทึกทุกครั้ง และสังเกตภายในเวลาที่กำหนด

3.2 ไม่อคติต่อการเก็บข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เลือกใช้เครื่องมือในการวัดตัวแปรให้เหมาะสมและมีคุณภาพ

- 3.4 การเก็บข้อมูลหรือวัดตัวแปรต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและสภาพของเครื่องมือ
- 3.5 เลือกใช้สถิติให้เหมาะสม
- 3.6 สรุปผลการวิจัยให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 ออกแบบการวิจัยให้เหมาะสมกับตัวแปรที่ต้องการวัด

4. การออกแบบการวิจัย

พงษ์เทพ มนต์ตรง และ ไพเราะ เรืองศิริ (2529 : 5-6) ได้เสนอว่า การออกแบบการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

4.1 การออกแบบการวัด (Measurement design) เป็นการกำหนดรูปแบบและวิธีการวัดค่าตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามให้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด รวมทั้งการวัดหรือการจับดำเนินการควบคุมตัวแปรเกิน

4.2 การออกแบบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling design) เป็นการกำหนดรูปแบบและวิธีการสุ่มตัวอย่าง และขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถใช้เป็นตัวแทนประชากรเป้าหมาย

4.3 การออกแบบการวิเคราะห์ (Analysis design) เป็นการเลือกใช้สถิติเชิงบรรยายและสถิติเชิงสรุปอ้างอิงให้เหมาะสมกับสเกลการวัดของตัวแปร ข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนวางแผนแนวทางการวิเคราะห์ และแปรผลการวิเคราะห์อย่างถูกต้อง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ ชีระชัย ปุณณโชติ (2532 : 36) ได้นำเสนอไว้มี 7 แบบ คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสำรวจ แบบวัดเจตคติหรือค่านิยม และแบบวิเคราะห์เนื้อหา

มาณี ชัยธีรานวัฒน์ศิริ (2526 : 27) กล่าวถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสมกับปัญหาของการวิจัย และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยว่า การวิจัยเชิงทดลอง ต้องใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การวิจัยเชิงสำรวจควรต้องใช้แบบสอบถาม แบบวัดและการสัมภาษณ์ การวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ จะต้องใช้เอกสาร การสัมภาษณ์ผู้รู้

พงษ์เทพ มนต์ตรง และ ไพเราะ เรืองศิริ (2529 : 34-36) กล่าวถึงลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อม ๆ กับการจัดการเรียนการสอน โดยครูจะต้องเตรียมเอกสารหรือแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้เก็บข้อมูลในขณะที่เตรียมการสอนไว้ให้พร้อม เช่น แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ซึ่งขั้นตอนนี้ครูอาจใช้แบบทดสอบหรือการซักถาม การให้ออกมาอธิบายหรือแสดง

ความคิดเห็น ข้อมูลที่ได้สามารถนำมาเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย ขึ้นต่อไปครุดำเนินการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่เตรียมไว้ การเก็บข้อมูลในตอนนี้ใช้การสังเกตพฤติกรรม และในขั้นสุดท้ายคือการสรุป ทบทวน เรื่องที่เรียนมา ครูจะใช้การวัดผลหลังเรียนโดยใช้แบบสอบถาม การถาม-ตอบ การให้นักเรียนสรุป

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย

ในการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลควรมีการวางแผนก่อนที่จะทำการวิเคราะห์และแปลความหมาย ชีระชัย ปุรณโชติ (2532 : 28) ได้เสนอการวางแผนการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

6.1 จะวิเคราะห์ตัวแปรแต่ละตัวอย่างไร เช่น จะจัดจำแนก แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย ฯลฯ เพื่อแสดงให้เห็นอะไร

6.2 จะกำหนดให้ตัวแปรใดเป็นตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม ต้องการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามอย่างไร และสถิติที่จะใช้วิเคราะห์คืออะไร

6.3 สถิติและวิธีการใดที่จะใช้ในการพิสูจน์หรือทดสอบสมมติฐาน

6.4 ครูผู้วิจัยควรรหาทางควบคุมตัวแปรที่จะส่งผลต่อตัวแปรตาม

6.5 ควรวางแผนในการแปลความข้อมูลที่จะได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ชีระชัย ปุรณโชติ (2532 : 31-34) ได้เสนอแนะสถิติที่เหมาะสมที่ควรเลือกใช้ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไว้ดังนี้

7.1 การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ซึ่งเป็นการหาค่าตัวกลางที่นิยมใช้ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$)

7.2 การวัดการกระจาย เป็นการบอกความแตกต่างของข้อมูลว่ามีความแตกต่างกันมากหรือน้อย ที่นิยมใช้คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ความแปรปรวน (S^2) พิสัย (Range)

7.3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน นิยมใช้มากที่สุด

7.4 การทดลองสมมติฐาน ใช้ในการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งขึ้น ค่าสถิติที่นิยมใช้คือ การหาค่าที (t-test)

8. การเผยแพร่และการใช้ผลการวิจัย

ญาณี ทองพลับ (2529 : 3) กล่าวว่า การเผยแพร่ผลการวิจัยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อเผยแพร่ความรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้ที่สนใจหรือหน่วยงานนำไปใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุงงานวิจัย เพื่อให้มีการวิจัยตามข้อเสนอแนะ เป็นการประชาสัมพันธ์ตัวครูผู้ทำการวิจัย และเพื่อเป็นหลักฐานทางวิชาการ นอกจากนี้ยังได้เสนอว่ามีการใช้ผลการวิจัยในลักษณะดังนี้

- 8.1 ใช้แก้ปัญหาโดยตรง
- 8.2 ใช้เป็นข้อมูลเฉพาะกรณี
- 8.3 ใช้ในกรณีทั่ว ๆ ไปที่คล้ายคลึงกัน
- 8.4 ใช้ในการควบคุมการดำเนินงาน
- 8.5 ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบ
- 8.7 ใช้ในการวางแผนดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายต่าง ๆ

ปัญหาในการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน ที่มีผู้กล่าวไว้ พบว่ามีประโยชน์ดังนี้

1. มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยทำให้นักการศึกษาสามารถใช้ในการจัดทำหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สามารถเลือกใช้วิธีการประเมินผลได้แม่นยำ รวมทั้งผลการวิจัยยังมีประโยชน์ต่อการบริหารให้มีประสิทธิภาพสูงสุด (โอภาส ตรีปัญญา , 2529 : 10)
2. ทำให้ได้ข้อมูลมาจัดวางแผนในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา (อุทุมพร ทองอุไทย , 2525 : 5)
3. ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา (ชัยพร วิชาวุธ อ่างถึงใน สุทิน นิยมพลับ, 2530 : 21)
4. ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา คือ การวิจัยทางการศึกษาได้พยายามชี้ให้เห็นถึงการสอนที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแบบเฉพาะเจาะจง (Specific Student achievement) มาแล้วประมาณ 50 ปี การวิจัยเกี่ยวกับการสอนได้พยายามชี้ให้เห็นการสอนที่มีประสิทธิผล โดยการบรรยายลักษณะของครูที่สอนให้นักเรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบ ผลกระทบของวิธีการสอนแบบต่าง ๆ การวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของครู จะใช้การสอบถามนักเรียน หรือ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อบรรยายลักษณะของครูที่ดี นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีสอน ซึ่งจะเป็นการเปรียบเทียบผลของการทดสอบจากกลุ่มของนักเรียน ซึ่งเรียนโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีการอภิปราย วิธีการใช้หนังสือ วิธีสืบค้น วิธีบรรยาย เป็นต้น(ชาญชัย อัจฉริยสาร , 2530 : 56-57)

Cohen and Manion (1986 : 209-225) กล่าวว่า ในปี ค.ศ. 1964 ประเทศอังกฤษได้มีการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในโรงเรียน ในห้องเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเรียงตามลำดับดังนี้

1. เพื่อการวินิจฉัยปัญหาและการแก้ปัญหา ในสภาพการณ์เฉพาะ หรือ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานในสภาพแวดล้อมเฉพาะอย่างเฉพาะกรณี
2. เพื่อฝึกครูในระหว่างปฏิบัติงาน (in service training) ให้ครูมีทักษะและวิธีการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา มองปัญหาอย่างลึกซึ้ง และเชื่อมั่น
3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนการสอนไปในทางที่ดี ซึ่งโดยปกติแล้วระบบที่เป็นอยู่ มักจะต่อต้านนวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ
4. เพื่อปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างครู ซึ่งเป็นนักปฏิบัติการกับนักวิจัย ซึ่งเป็นทฤษฎีจากการวิจัยดั้งเดิมมาสู่การปฏิบัติมากขึ้น
5. เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

Cohen and Manion (1986 : 216-217) กล่าวว่า การนำผลการวิจัยปฏิบัติการมาใช้ในโรงเรียน มีขอบข่ายที่สำคัญ ครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

1. วิธีสอน (teaching methods) ผลจากการวิจัยอาจจะค้นพบวิธีสอนแบบใหม่ ๆ มาใช้แทนวิธีสอนแบบดั้งเดิม (traditional method)
2. ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ (learning strategies) เช่นการนำวิธีการเรียนการสอนแบบผสมผสานมาใช้ ซึ่งอาจจะได้ผลมากกว่าการเรียนการสอนที่ยึดแบบหนึ่งแบบใดเป็นหลัก
3. วิธีการประเมินผล (evaluative procedures) เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงวิธีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องวิธีหนึ่ง
4. ทศคติและค่านิยม (attitudes and values) การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน (positive attitudes) หรือ เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบค่านิยม (value systems) บางอย่างของนักเรียน
5. การพัฒนาครูระหว่างปฏิบัติงาน (in-service development) เพื่อปรับปรุงทักษะการสอนของครู การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ปัญหาของครู เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ลึกซึ้งมากขึ้น และเป็นการเพิ่มพูนความตระหนักในตนเองของครู
6. การจัดการและการควบคุม (management and control) เพื่อนำเทคนิคการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ มาใช้
7. การบริหาร (administration) เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพบางด้านของการบริหารในโรงเรียน

Herbert J. Klausmier (1992 : 8-12) ได้กล่าวว่ ประมาณ ค.ศ. 1970 ในสหรัฐอเมริกา การวิจัยทางการศึกษามีผลต่อการนำไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างมาก ซึ่งพอจะตั้งสมมุติฐานของสาเหตุการขาดการนำไปใช้ได้ 3 ข้อ คือ

1. ครูไม่สามารถใช้ผลการวิจัยปรับปรุงโรงเรียนได้ทั่วถึง และผลการวิจัยไม่สามารถจะใช้ได้กับโรงเรียนที่ไม่มีความพร้อม

2. โรงเรียนแต่ละโรงเรียนไม่สามารถจำแนกตัวแปรต่าง ๆ ตามตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนตามที่ปรากฏในการวิจัยได้

3. มีการวิจัยจำนวนน้อยที่เน้นเกี่ยวกับโรงเรียนในท้องถิ่น Klausmier จึงได้เสนอกลวิธีในการใช้การวิจัยเพื่อปรับปรุงการศึกษา คือ การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน โดยความร่วมมือกันระหว่างนักวิจัยภายนอกและครูในโรงเรียน

ฝ่ายสนเทศการวิจัย กรมวิชาการ (2529 : 33) ได้ประชุมเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา เรื่องการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 9-12 กันยายน 2529 และผลการประชุมได้มีการสรุปถึงปัญหาในการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. ไม่มีการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องที่ตรงกับปัญหาที่โรงเรียนต้องการอย่างเพียงพอ
2. งานวิจัยที่มีอยู่ไม่ได้เสนอแนวทางหรือวิธีการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง
3. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียน ไม่ได้แพร่หลายเข้าไปสู่โรงเรียน
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนยังไม่มีมาตรการที่จะมั่นใจได้ว่าจะเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพพอที่จะนำไปพัฒนาโรงเรียนได้
5. นักวิจัยภายนอกมักมองไม่เห็นสภาพปัญหาของโรงเรียนที่แท้จริง จึงไม่สามารถสร้างงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน
6. นักวิจัยระดับโรงเรียนไม่เข้าใจเรื่องงานวิจัย จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลพื้นฐานให้เป็นระบบได้
7. นักวิจัยไม่ได้ชี้ส่วนสำคัญของงานวิจัยที่นำไปแก้ปัญหภายในโรงเรียน
8. ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีการแก้ปัญหาโดยใช้ผลงานวิจัย
9. ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย จึงไม่ส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาโดยวิธีการวิจัย

ในเรื่องเดียวกันนี้ได้กล่าวถึงการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนและได้เสนอปัญหาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียนไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ผู้ใช้ผลงานวิจัยกับผู้ทำวิจัยไม่ใช่คนคนเดียวกัน จึงไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย

2. งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนใหญ่วิธีการและรูปแบบจะเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่ากระบวนการคิดและปฏิบัติ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ยังไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร
3. ครูผู้สอนไม่เข้าใจระเบียบวิธีวิจัย ไม่มีความรู้และเวลาในการทำวิจัย
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมีน้อย และผลงานวิจัยที่มีอยู่ก็ไม่ได้เจาะลึกถึงห้องเรียน ผู้สอน และนักเรียน อย่างแท้จริง
5. การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหา หลักสูตรต่าง ๆ ขาดการใช้ข้อมูลจากการวิจัย ส่วนมากใช้การลอกเลียนจากต่างประเทศ

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2526 : 17-19) ได้เสนอแนะปัญหาในการทำวิจัยไว้ดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกปัญหาในการทำวิจัย โดยไม่คำนึงถึงความสำคัญของปัญหาต่อการจัดการเรียนการสอน ส่วนมากจะเลือกปัญหาโดยคำนึงถึงความสนใจของตนเองเท่านั้น
2. การวิจัยส่วนมากไม่สามารถควบคุมตัวแปรได้ ผลการวิจัยจึงอาจจะมีผลของตัวแปรแทรกซ้อน ทำให้ไม่น่าเชื่อถือ
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ยังเป็นตัวแปรที่ไม่มีความสำคัญ
4. การเก็บข้อมูลยังนิยมใช้เฉพาะแบบสอบถาม ซึ่งอาจจะทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
5. การวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในช่วงระยะเวลาเดียว ไม่มีการติดตามศึกษาเป็นระยะต่อเนื่องพอสมควร ซึ่งจะเป็นการจำกัดตัวแปรด้านเวลา และอาจจะทำให้ผลการวิจัยไม่น่าเชื่อถือ
6. การวิเคราะห์ข้อมูลยังไม่ลึกซึ้ง และบางครั้งผู้วิจัยไม่ตระหนักถึงรูปแบบของการวิจัย จึงใช้สถิติวิเคราะห์ผิด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้เครื่องจักรกลในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. สภาพปัจจุบันของการศึกษาวิจัยด้านการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู

4.1 งานวิจัยในประเทศ

ผู้วิจัยได้ทำการสืบค้นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ที่ย้อนหลังไป 10ปีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยทำการค้นคว้าในช่วงเดือนมิถุนายน ถึง เดือนกรกฎาคม 2539และคำหรือข้อความสำคัญที่ใช้ค้นข้อมูลจะเกี่ยวกับ

1) สภาพการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู

- การทำวิจัยของครู
- การวิจัยในชั้นเรียน
- การวิจัยปฏิบัติการของครู

- การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

2) สภาพการทำผลงานทางวิชาการของครู

ผลจากการสืบค้นพบว่า มีผู้ที่ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการค้นหานี้

วันทนา ชูช่วย (2534) ทำการศึกษาเรื่อง “การทำวิจัยในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” ใช้วิธีวิจัยเชิงบรรยาย มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผลใจ ในการทำวิจัย และสาเหตุการไม่ทำการวิจัยของครูมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้ง ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ใช้ประชากรครูมัธยมศึกษาทั้งหมด 37 คน จาก 27 โรงเรียน ส่วน ครูมัธยมศึกษาที่ไม่ทำวิจัยใช้การสุ่มอย่างง่ายโรงเรียนละ 3 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 81 คน และศึกษาจากผล งานวิจัยทั้งหมด 9 เรื่อง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์โดยมีแนวคำถาม และแบบวิ เคราะห์ลักษณะงานวิจัย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) เหตุจูงใจในการทำวิจัยของกลุ่มครูมัธยมศึกษาที่ทำการวิจัยได้แก่ ประสบปัญหาในการ ทำงานที่โรงเรียนและต้องการข้อมูลที่เชื่อถือได้เพื่อนำมาพัฒนางานที่ปฏิบัติ และได้รับแต่งตั้งมอบ หมายหรือได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้ทำการวิจัย สาเหตุการไม่ทำวิจัยในกลุ่มครูที่ไม่ทำ การวิจัย ได้แก่ การไม่มีเวลา ไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย และไม่เห็นคุณค่าและ ประโยชน์ของการวิจัย

2) มีโครงการวิจัย ในปีการศึกษา 2531 และ 2532 จำนวน 42 โครงการ

2.1) ปัจจัยพื้นฐานในการทำวิจัยที่ครูมีความต้องการมากได้แก่ ที่ปรึกษาในการ วิจัย เวลาในการทำวิจัยและแหล่งค้นคว้าข้อมูล

2.2) การทำวิจัยของครูทั้ง 42 โครงการพบว่า ทำสำเร็จ 15 โครงการ อยู่ระหว่าง ดำเนินการ 19 โครงการ และล้มเลิก 8 โครงการ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กระบวนการวิจัยดำเนินไปได้ สำเร็จ ได้แก่ การมีบุคลากรในขณะวิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยที่มีความรู้ด้านการวิจัย ผู้บริหารสนับสนุน ติดตามงาน ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และการมีเวลาในการทำวิจัย

2.3) ผลงานวิจัยที่สำเร็จ มีลักษณะของรายงานการวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบย่อโดย เน้นเฉพาะผลการวิจัย จะมีรายงานที่มีลักษณะสมบูรณ์เพียง 3 เรื่อง

2.4) การเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้ ส่วนใหญ่เผยแพร่ภายในโรงเรียน โดยการนำเสนอต่อผู้บริหาร และแจกครูในโรงเรียน และผู้บริหารได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล ในการเสนอปรับปรุงงานในโรงเรียน

ผู้วิจัยเสนอให้จัดอบรมครูเพื่อให้ความรู้ในด้านระเบียบวิธีวิจัย การเขียนรายงาน มีการเผย แพร่งานวิจัยที่เกี่ยวกับครูมัธยมศึกษาเพื่อให้ครูมัธยมศึกษาได้ใช้ประโยชน์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้บริการให้คำปรึกษา และสนับสนุนการทำวิจัย เสนอแนะให้ทำวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการเผย

แพร่ผลงานวิจัยที่จะทำให้ครูสนใจ ศึกษาสภาพปัจจุบันของการค้นคว้าและแหล่งในการค้นคว้า เพื่อการวิจัยของครู ศึกษาศักยภาพและแนวทางในการเสริมศักยภาพของฝ่ายต่าง ๆ ในการเป็นที่ปรึกษาการทำวิจัยให้กับครู และศึกษาถึงรูปแบบการให้คำปรึกษาด้านการวิจัยแก่ครูมัธยมศึกษาที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ และควรศึกษาสภาพการทำวิจัยของครูในเขตการศึกษาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเขตกรุงเทพมหานคร

ศิวพร ดิลกโกมต (2534) ทำการศึกษาเรื่อง “ความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพของการวิจัยของครูภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1” ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยและความต้องการวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัย ของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 และเปรียบเทียบความต้องการการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยและความต้องการวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ระหว่างผู้ที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัย และผู้ที่เคยและไม่เคยเรียนวิชาวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นครูภาษาอังกฤษจาก 5 จังหวัดในเขตการศึกษา 1 โดยสุ่มตัวอย่างมา ร้อยละ 65 ของจำนวนครูแต่ละโรงเรียน ได้ครูภาษาอังกฤษที่จะศึกษา 260 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสถิติที (t-test) ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- 1) ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยและมีความต้องการวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยโดยรวม ในระดับน้อย
- 2) ครูที่เคยและไม่เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา เรียนวิชาวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัย มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
- 3) ครูที่เคยและไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับการวิจัยมีความต้องการวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนครูที่เคยและไม่เคยรับการอบรมเกี่ยวกับสถิติเพื่อการวิจัย ร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัย เรียนวิชาวิจัยและวิชาสถิติเพื่อการวิจัย มีความต้องการวิธีการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมครูภาษาอังกฤษให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการวิจัย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการทำวิจัย และมีการสนับสนุนให้ครูอ่านและใช้ผลงานวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน แนะนำครูให้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการด้านการทำวิจัย และเสนอให้มีการวิจัยในลักษณะการนำเสนอรูปแบบการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการวิจัยให้แก่ครูภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา

เขาวภา เจริญบุญ (2538) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิปริญญาโท กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนวุฒิปริญญาโท ที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนหลังจากจบการศึกษา จำนวน 52 คน และครูผู้สอนวุฒิปริญญาโท ที่ไม่เคยทำวิจัยหลังจากจบการศึกษา จำนวน 52 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าไคสแควร์ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพที่เอื้อต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งได้แก่ภาระอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนเป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) สาเหตุสำคัญที่ทำให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่ (1) ความต้องการในการหาวิธีสอนที่จะทำให้นักเรียนสนใจ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (2) เพื่อแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียน (3) เพื่อทำผลงานอาจารย์ 3 (4) การให้การสนับสนุนของผู้บริหารในการทำวิจัยในชั้นเรียน (5) เพื่อนครูให้ความร่วมมือ ร่วมทำวิจัยในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยคือ

1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาควรมีนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จริงจังต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

2) ควรมีการศึกษาและนำเสนอรูปแบบ เทคนิค และวิธีการที่เหมาะสมในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษา และ ควรมีการศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมัธยมอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ครูในกรุงเทพมหานคร

พิรวัฒน์ วงษ์พรม (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “สภาพการทำวิจัยชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(สพช.) เขตการศึกษา 10” ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ มุ่งศึกษาตัวแปรในด้าน ปัญหาที่พบ สภาพการทำ ปัญหาและอุปสรรค และความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนโดยกลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนและครูวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สพช. เขตการศึกษา 10 ในปีการศึกษา 2532 จำนวน 419 คน (ร้อยละ 1 ของจำนวนประชากร) ผลการวิจัยพบว่า ครูแก้ปัญหาในชั้นเรียนโดยการทำวิจัยร้อยละ 39.90 เรื่องที่ครูทำการวิจัยส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูที่ทำวิจัยส่วนมากกำหนดปัญหาจากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน รูปแบบการวิจัยที่ครูนิยมใช้คือการวิจัยเชิงสำรวจ แหล่งวิทยาการที่ใช้ศึกษา คือ ตำรา เอกสาร วารสาร ผู้ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยคือ เพื่อนครู เครื่องมือที่ใช้มากที่สุดคือ แบบสังเกตและบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างเอง ประชากรที่ใช้คือ นักเรียน

ค่าสถิติที่ใช้คือ ร้อยละ งบประมาณที่ใช้คือ งบประมาณส่วนตัว ช่วงเวลาที่ใช้ทำวิจัยคือเวลาว่างจากการสอน ผลการวิจัยที่ได้นำไปใช้แก้ปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับพอใช้ ผลการวิจัยมีการเผยแพร่เป็นส่วนน้อย ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยชั้นเรียนของครูที่เป็นปัญหามากคือด้านงบประมาณและเวลาในการทำวิจัย ครูมีความต้องการความช่วยเหลือในระดับมากในด้านแหล่งความรู้ในระดับอำเภอที่รวบรวมเอกสาร และมีความต้องการความช่วยเหลือด้านตำราการวิจัยในระดับมากที่สุด

จะเห็นได้ว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียน หรือการทำวิจัยของครูทั้ง 3 เรื่องจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการทำวิจัย หรือเหตุจูงใจในการทำวิจัยของครู และเป็นการศึกษาเกี่ยวกับครูในระดับมัธยมศึกษาทั้งสิ้น และมีงานวิจัยของครูในระดับประถมศึกษา ยังมีน้อย เพียงเรื่องเดียวคือ ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัยของครู และงานวิจัยทั้ง 4 เรื่องใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณทั้งสิ้น ยังไม่มีผู้ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเลย

4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยที่ทำการศึกษากการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในต่างประเทศที่น่าสนใจ และเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับการวิจัยในครั้งนี้คือ

การวิจัยของ Schempp , P. G. (1995) ที่ศึกษาเรื่อง “การเรียนรู้ในงานที่ทำ : วิเคราะห์การเสาะแสวงหาความรู้ของครู” จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและวิเคราะห์เกณฑ์ที่ครูใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการสอนได้ประสบผลสำเร็จ โดยใช้กรณีศึกษา กับครู 2 คนที่มีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนรัฐบาล ที่ตั้งอยู่ด้านตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกา เก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและใช้วิธีทัศนับบันทึกภาพ วิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ใช้เทคนิค Ethnographic เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่าเกณฑ์ที่วัดความรู้ที่ชัดเจนของครูมี 5 องค์ประกอบคือ การปฏิบัติการและการดำเนินการในชั้นเรียน (ครูได้สังเกตดูประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการทำงานนำมาดำเนินการในชั้นเรียน), พฤติกรรมของครู (ครูได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานสอนของครูคนอื่น) , ความรู้ด้านเนื้อหาวิชา (ครูได้ฐานความรู้มาจากความรู้เดิม ศึกษาตามความสนใจของตน หากจากแหล่งความรู้อื่น ๆ ที่สะดวกต่อการค้นคว้า และจากความสนใจของนักเรียน) , ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู (ได้มาจากทั้ง 3 ข้อข้างต้นที่ผ่านการปฏิบัติ ฝึกฝน สาธิตและทำกิจกรรม) และ เงื่อนไขภายนอก (เป็นอิทธิพลจากนอกชั้นเรียน เช่น กฎหมาย นโยบายของโรงเรียน เป็นต้น)

จะพบว่างานวิจัยในต่างประเทศได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพทำการศึกษาสภาพการพัฒนางานของครู ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้ศึกษาสภาพการทำวิจัยของครูในประเทศได้ ส่วนในประเทศไทยยังขาดการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาการทำวิจัยปฏิบัติการของครู และคำถามการวิจัยของงานวิจัยในประเทศยังไม่มีการศึกษากระบวนการในการปฏิบัติงาน หรือในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครู ซึ่งในการศึกษากระบวนการต่าง ๆ นั้นระเบียบวิธีวิจัยที่ควรนำมาใช้คือการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะนำเอาระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาร่วมศึกษากระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการนำผลการวิจัยไปใช้ของครูนักวิจัย เพราะหากใช้การวิจัยเชิงปริมาณทำการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียวจะทำให้ไม่ได้รายละเอียดของขั้นตอนต่าง ๆ ที่ครูใช้ทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย